

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 5 cr., a 2-a oară
4 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sunt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Deputațiune

de
doamne sase la M. S. Împăratul.

Cetitorilor nostri le e cunoscută mișcarea concetățenilor Sași în contra legii despre maghiarisarea numelor comunale și a locurilor.

Abstrăgând dela unele lucruri totuși slabe, au fost în această luptă multe arătări chiar înălțătoare, ca d. p. mișcarea de-odată a tuturor cercurilor electorale, cu «bătrâni» și «verzi» laolaltă; hotărâri destul de bărbătești; întrepunerea deputaților în dietă; eșirea alor jumătate din ei din șirul mamelucilor lui Bánffy, (cecalaltă jumătate până la urmă s'a răsândit și, stropind cu apă rece efectele de până aci, a rămas eară, că e cald și moale pe băncile mamelucilor, și-s bune de trândăvit pe ele!.)

Dar' un moment foarte luminos în această ridicare contra legii numite, este *intrarea damelor sase și ele în lupta activă!*

S'a întocmit un comitet din doamne din toate ținuturile pe unde se află Sași, (Brașov, Sibiu, Orăștie, Sighișoara, Reghin), și din sinul lor s'a ales o deputațiune de 15, care se meargă la Viena, să ceară primire la M. S. Împăratul spre a-L ruga să nu întărească prin sancționarea Sa legea despre maghiarisarea numelor comunale!

Cele 15 doamne au plecat cu un mic *Memorand*, care e acoperit de vre-o 500 de subscrieri de dame, atât doamne cât și domnișoare, din părțile locuite de Sași!

Ajunse la Viena, Luni în 24 Ian. deputațiunea a cerut primire. Paznicii ușilor împărătești însă, știind că în chestii *politice* nu se dau ascultări venite *de-adreptul*, ci numai pe „calea oficioasă”, prin guvernul țării, le-au spus că nu

pot înștiința pe M. Sa, decât când în pricina asta, guvernul din Pesta însuși le-ar cere primirca.

Trei dame, una sibiiană, alta sighișoreană, a treia din Reghin, au venit Marți la Bánffy și i-au cerut să le mijlocească primirea la Tron, căci ele ca fiice a patriei au o rugare către Tronul acestei patrii.

Bánffy foarte scurt, *le-a respins rugarea.*

Ce se și putea altceva aștepta dela fișpanul dela Bistrița-Năsăud, căprarul de panduri?

Astfel închise au rămas ușile împărătești naintea ficelilor poporului săsesc, *dar' luptei însăși a naționalităților apăsate, doar' chiar această închidere, în zilele noastre, mai mult i-a folosit decât că li-s'ar fi deschis prin ministrul ungur, care el avea, în acest caz, cheia.*

Da, i-a folosit, căci deja toate foile nu numai din Viena, ci din toate țările scriu despre „*Deputațiunea damelor sase la Viena*” și publică întreg micul *Memorand* ce aveau de gând să-l predee, și scot de nou la iveală stările turcești din Ungaria, unde guvernul ține sub zăvor ori-ce încercare, fie ea cât de nevinovată, cât de nobilă, a popoarelor nemaghiare, de-a să apăra contra blăstămatei stări de lucruri și contra cătușilor ce mereu și mereu se aruncă asupra lor din partea nesațiului maghiar-sării! Ear' foile literare vor aduce fotografiile damelor, a deputației întregi la Viena, apoi a celor trei cari, chiar ca să arate ce loială și legală e lupta lor și a poporului lor, cerându-li-se, au mai cercat marea cu degetul rugând pe Bánffy să fie corect, să-și facă datorința de-a le mijloci din oficiu primirea, dar' au fost respinse, — întocmai cum odioasă foi cehe din Praga aduceau tabloul domnișoarelor române improceuate pentru purtarea tricolorului național, etc. etc.

Și lumea va vorbi ear', încă mai mult și mai indignată, despre aceste nouă atilisme.

În Viena s'a și dat în onoarea bravelor femeii, îndată după întoarcerea cu respingerea mustășosului Ungur, un strălucit banchet încuragator, din partea Germanilor naționaliști. Ear' la sosire în Brașov, damele întoarse au fost primite cu un alaiu foarte mare și purtate, Joi, în triumf prin oraș!

În lumea mare deci, micul Memorand a avut răsădit mult mai viu, decât dacă chiar era primit la Tron!

E frumos avântul și hotărârea ce și-au luat-o damele sase. Slugească acest avânt ca pildă tuturor femeilor, și sase și nesase, cum trebuie a se însufleși și întrepune pentru națiunile apăsate din care fac parte, și pentru dreptele lor cereri!

Pentru paznicii averilor bisericesti.

Ven. Consistor archidieceșan din Sibiu a trimis zilele acestea tuturor comunelor bisericesti un circular privitor la regularea ecui-valentului (a dării) după averile bisericesti.

În anul 1888, zice circularul, s'a făcut prescrierea ecui-valentului pe timp de 10 ani. Această prescriere a expirat cu 31 Decembrie 1897; *reține însă în valoare și mai departe pe 10 ani, dacă comunele bisericesti în timp de 90 zile dela 1 Ianuarie 1898 nu cer schimbarea prescrierii!*

Este în folosul comunelor bisericesti, ca să nu solvească mai mult ecui-valent, de cât cere legea. Drept aceea oficiile parohiale, în conțelegere cu comitetele parohiale, vor lua îndată măsuri, ca să fasoneze din nou averea imobilă și mobilă a bisericii în scopul de a se face o nouă prescriere a ecui-valentului.

După acestea circularul dă deslușiri după cari averi se dă ecui-valent și după cari nu. Avera imobilă a corporațiunilor morale aflătoare în posesiunea și proprietatea acestora, e supusă dării ecui-valentului.

Nu se plătește ecui-valent după edificiile bisericilor, edificiile școlare, case parohiale, cimiter, grădini de pomi școlari, locuințele în-

vățătoarești, asilele de copii, casele de morți, casele crâșnicilor, clopotariilor, întrucât biserica nu primește chirie pentru ele.

Tot asemenea e supusă ecui-valentului și averea mobilă a bisericii.

Nu se plătește însă ecui-valent după mobilele și recuisitele de lipsă la serviciul divin, după bibliotecile școlare și după acea avere de bani, a căror interese se folosesc numai pentru scopuri culturale, nici pentru salariul învățătorului.

Averile mișcătoare ale fundațiunilor, încât venitele se folosesc spre scopuri de instrucțiune, ori de binefacere, sau pentru păstrarea crucilor și altor monumente.

Am publicat aceste câteva indegetări din circular spre a atrage luarea aminte a paznicilor averilor bisericesti asupra lui. El dă mai departe lămuriri ce e de făcut ca greșala ce ar fi cumva, plătind biserica prea multă dare, să se îndrepteze.

Cei-ce n'ar fi căpătat circularul, să-l ceară la oficiul protopopesco, unde îl vor afla și să facă cele de lipsă!

Ce ne va aduce nouă noul an început?

„*Drapelul*” din București are într'unul din numerii sei mai proaspeți, un articol primit din Brașov, care răspunde trist de luminos la această întrebare. Dăm, în cele următoare, și noi părțile mai însemnate ale articolului, (cu mici înlocuiri a neologismelor).

»Sântem la începutul anului nou, începe articolul. E timpul, când toată lumea se salută cu: *An nou fericit*. Avem oare, noi Românii ardeleni, cuvinte să nădăduim că anul ce vine va fi un an fericit pentru noi, *ca națiune?*

De sigur, că temeiul vieții adevărate individuale și naționale, cum trebuie să ne-o închipuim în timpurile în cari trăim, este: *libertatea*. Libertatea este deci și temeiul fericirii. Se înțelege aceasta numai în cazul când ideea de libertate viețuiește în sufletul omului sau a poporului. Un rob fără simțul de libertate, nu va simți amarul robiei.

Robit-am și noi Românii din Transilvania și Ungaria destule veacuri, cu tărâa boulii. Dar' vremea și împrejurările ne-au ridicat și pe noi la stări sufletești, în care simțim puternic lipsa libertății în viața noastră națională.

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI”

Vino vântule...

Vino, vântule, de-mi cântă
Printre frunze de stejar,
Fermecată s'ascult ear'
Doina îndrăgirii, sfântă.

Să-mi închipui, ca 'n poveste,
Că iubesc un Făt-Frumos,
Ce cu graiul lui duios
M'a robit fără de veste...

Și să-l văd cum vrea să-mi prindă
Flori de crin și nalbă 'n brâu.
Stând așa pe lângă riu
Ne-am răsfrânge ca 'n oglindă...

Vino, vântule, de-mi spune
Din vechime, basme lungi —
Gândurile să-mi alungi
Cătră vremile nebune...

Să-mi desgrop iubirea sfântă
Din noianul de-amintiri, —
Printre flori de trandafiri
Vino, vântule, de-mi cântă.

(Fpt.)

Onoriu Flavian.

Istoria unei mame.

(Urmare și fine).

— Unde se găsește eu moartea, care 'mi-a luat copilul? zise mama.

— Stăpănu-meu nu s'a întors încă, răspunse o bătrână care săpa la pământ păzind cu ochii locul cel mare. Dar' cum ai ajuns până aici? Cine te-a ajutat?

— Dumnezeu 'mi-a ajutat, că e mare și milos; fie-ți și duminică milă și arată-mi copilașul!

— Nu știu care e și nici tu nu vezi cu ochii. Multe flori și copaci s'au uscat azi-noapte și moartea o să vie acum să-ți scoată. Află că toate ființele omenești au, după-cum au fost de zdrene ori de slabe, copaciul ori floarea lor de viață. Sunt plante ca și celelalte, dar' au și inimă care bate. Caută și tu, dacă poți cunoaște inima copilului tău; dar' ce-mi dai ca să-ți spui ce trebuie să mai faci pe urmă?

— Nu mai am nimic, zise muma nemângăiată, dar' dacă vrei, mă duc pentru tine până la capătul lumii.

— Nu-mi trebuie; mai bine dă-mi pământul cel lung și negru să mă găsesc eu cu el, și îți dau în loc pe al meu; e alb el, dar' tot mai bine alb de cât de loc.

— Numai atât îți trebuie? zise muma, ia-l, ia-l mai iute.

Și își schimbă părul ei frumos cu părul alb al bătrânei.

Apoi intrară amândouă în grădina cea mare a morții. Acolo copacii și florile creșteau amestecați. Vedeai zambile fragede sub clopote de sticlă, și alături vedeai floarea soarelui zdravănă și mare. Erau până și plante de cresc prin apă, unele vesele, cu insecte strălucitoare pe lângă ele, altele slăbănoage și întunecate, sugrumate și roase de șerpi. Mai erau palmieri mândri, stejari și castani, și la umbra lor își amestecau mirosurile pătrunjelul și maghiranul. Fiecare copac și floare avea câte un nume, nume de om care trăia prin felurite țări din lume. Mai mulți copaci mari erau sădiți în hârdaie așa de mici pentru ei, de gândeai că or să crape. Mai încolo o floriceică fără nici o însemnătate creștea în pământ gras, pe un pat moale de mușchi, mângăiată și alintată. Dar' muma căuta printre plantele cele mai zmerite; simți bătându-i în mâni inimile oamenilor și printre mii de inimi o cunoscu pe a copilului ei.

— El e! zise ea îmbrățișând o plantă mică albastră care căzuse lungită pe pământ.

— Nu te atinge de floare, îi zise bătrâna. Dar' stai aci și când o veni bătrânul nu-l lăsa să scoată planta, amenințându-l că de o

scoate-o le scoți și tu pe toate celelalte. Atunci o să-ți fie frică, căci răspunde de ele înaintea lui Dumnezeu fără de voia căruia nu pot fi smulse fie cât de slăbănoage.

Deodată se răspândi împrejur o suflare rece care înștiința pe femeie că venise bătrânul.

— Cum ai venit până aici? De unde ai aflat drumul? Cum ai putut alerga mai iute de cât mine?

— Sunt mamă!

Și acoperi repede cu amândouă mâinile floriceica amenințată luând seama să nu-i vatăme vre-o foaie. Atunci vrasmașul ei îi suflă peste mâni și bieteze mâni care simțiră suflarea aceea mai rece de cât vântul iernei, se dădură în lături.

— Vezi că nu poți lupta cu mine, zise bătrânul.

— Dar' Dumnezeu o să afle ce ai făcut.

— Eu fac numai ce dorește el; sunt grădinarul lui. Eu ridic florile și copacii spre a-i răsădi în grădina cea mare a raiului. Ce s'or fi făcând acolo?... Ce se întâmplă acolo?... eu unul nu știu.

— Dă-mi copilul înapoi! zise muma plângând.

Pe urmă apucă cu fiecare mână câte o floare frumoasă și strigă:

— Îți smulg toate florile de nu mi-l dai, căci sunt desnădăjduită.

Astăzi ne trebuie libertate națională! Fără aceasta nu ne vedem realizate nici cele mai de lipsă trebuințe. E natural, că ducem o luptă desăvârșită pentru libertatea națională.

Când toți oamenii se salută acum dorindu-și: An nou fericit, noi Români din Transilvania și Ungaria trebuie să ne gândim la libertatea națională, de care simțim lipsă, trebuie să ne gândim la lupta, ce vom avea să o purtăm și trebuie să ne dăm seama de piedicele, ce ni-se pun libertății naționale.

Din acest punct de vedere anul viitor nu ne va fi an ușor! Prăpăstii adânci se sapă în calea dezvoltării noastre naționale; luptei pentru libertatea noastră națională se pun piedici mari din partea acelor, pe cari îi doare când ved, că noi tindem după libertate, după fericire.

Ce ni-se pregătește pentru anul acesta nou? Foile maghiare ne-au descoperit aceasta:

1) *In ministerul de instrucțiune din Budapesta se lucrează la un plan de lege pentru a se prefăce toate școlile populare confesionale în școli de stat.* Se știe însă, ce înseamnă la noi a avea școală de stat cu învățători numiți de guvern!

Dar' cu prefacerea școlilor confesionale în școli de stat se iau și averile școlare, ce și-le-au agonisit școlile până acum! Unde nu ar fi avari, și nu prea sunt, statul pune dare asupra locuitorilor. Pe lângă lovitură dată așadar' vieții noastre naționale prin statificarea școlilor, se mai încearcă și cu dări noi!

2) *Se mai cere să se înființeze școli maghiare în ținuturile locuite de Români.* Pentru comitatele Ardealului s'au cerut și s'au făgăduit 500.000 fl. în acest scop! Unde se face o școală maghiară, cea românească trebuie să fie în curând închisă.

3) *Guvernul are de gând nimicirea școlilor noastre pentru învățători (preparandiile).* Ministrul instrucțiunii va veni cu un plan de lege în care va cere ca toți învățătorii să învețe în preparandiile statului, căci »nu-i place duhul învățătorilor nemaghiari«.

4) *Școlile medii (gimnaziile) încă stau înaintea unei reforme, care ne privește și pe noi.* Să cere învățarea mai tare a limbii și literaturii maghiare.

5) *Tot ministrul instrucțiunii a propus să reguleze și plata preoților necatolici.*

Ce înseamnă aceasta la noi? Tot slăbirea puterii noastre naționale.

Noi Români de aici avem în preoțime o putere neprețuită pentru lupta noastră națională. Preoțimea ne-a fost totdeauna și scutul vieții naționale și economice.

Și aci vor să ne lovească Ungurii!

ȘTIRI POLITICE

Regele Carol la Țarul.

Vestea dată deja în anul trecut, acum se apropie tot mai mult de adevărit, că adevărat M. S. Regele României va face o vizită Țarului Rușilor, punând oare-cum capăt stărilor de vecinătate »bune« dar' totuși reci ori chiar chioare dintre cele două state.

— Nu te atinge de florile... Zici că ești nenorocită și vrei să faci pe altă muma nenorocită ca și tine?

— Altă muma! șopti biata femeie.

Și lăsa florile.

— Iacă-ți ochii, urmă bătrânul, 'i-am luat din lac unde străluciau ca două stele. Nu știam că erau ai tăi. Ia-i înapoi și uită-te în adâncimea puțului asta de ici; ai să vezi ivindu-se unul după altul tot viitorul a două vieți omenesci. Pe urmă îți voi spune care sunt florile lor și vei afla ce ai vrut să turburi și să nimicești.

Nenorocita făcu' ce-i zise bătrânul: întâi dădu cu ochii numai de bucurie și fericire, o viață curată, glorioasă, care răspânda asupra lumii o înviurare binefăcătoare. Pe urmă vedenia se schimbă, văzu numai turburări, mahniri, groază, și ticălosii.

— Aste două soarte sunt dela D-zeu.

— Și cine e floarea a nenorocită și cine e a fericită? îl întrebă muma.

— Îți pot spune numai că ai văzut soarta copilului tău și soarta unuia din florile pe care vrei să o smulgi. Acum vrei să-ți încerci norocul?

— Eu, strigă muma înspăimântată, eu să mă joc cu copilul meu? Dacă nu pot afla mai mult, apoi mai bine să scape de dureri; ține-l aci, ia-l în împărăția lui Dumnezeu. Uită-mi lacrimile, uită-mi rugăciunile și tot ce am zis, și tot ce-am făcut!

— Te-ai hotărât? Vrei să te desparți de copil numai să fie fericit?

Muma căzând în genunchi strigă:

— Doamne, nu mă asculta când mă rog împotriva voinței tale, care știe bine ce face; nu mă asculta, nu mă asculta!

Și își plecă capul pe sin, zdrobită.

Moartea luase copilul cu ea spre ținutul necunoscut.

Andersen.

Se dă ca temeinică știrea, că în primăvară, doar' prin Martie, întâlnirea celor două capete încoronate va avea loc la Petersburg.

Treburile orășenești.

Sedința dela 20 Ian. n.

(Regularea riului). În sedința dela 20 Ian. a comunității, primarul a răspuns la interpelația dlui Laurian Bercian, făcută în sedința trecută, privitor la regularea riului din jos de drumul de fer.

Zice că: vina trăgării nu o poartă nici dînsul nici organele orășenești, ci în urma recursului proprietarului Dr. Amlacher, lucrările începute au fost întrerupte din partea comitetului administrativ comitatens. Această măsură, adevărat întreruperea, a fost recurtată la ministrul de agricultură chiar din partea magistratului, de unde s'a rînduit apoi regularea dar' numai după prescripțiile legii despre regularea apelor.

Astfel nu poate fi răspunzător pentru întreruperea regulării și pagubele iscate în urma aceleia.

Interpelantul ia numai în parte la cunoștință răspunsul primarului și exprimă părerea de rău că chiar magistratul a dat ansă la recursul proprietarului Dr. Amlacher, prin aceea că, incompetent, a ridicat taxa de regulare dela 40 cr. stabiliți de toți proprietari, la 65 cr. de juger. Dacă regularea s'ar fi făcut după planul primit de posesor și magistratul nu ar fi schimbat planul și taxa hotărâtă, regularea se făcea după dorința obștei, cum s'a fost hotărât și din partea tribunalului.

(Interpelarea dlui C. Antoni.) Directorul școlii evanghelice lut., Carol Antoni, roagă pe dl primar a părăsi prezidiul încredințându-l senatorului prim, căci are o interpelare ce-l privește și pe d-sa; ceea-ce înțelegându-se, face întrebarea că: are prezidiul, magistratul și reprezentanța orășenească cunoștință, că în foaia locală »Szászváros« a apărut un raport dela un membru din comunitate (Tokai) despre ultima adunare orășenească, prin care adevărul se mistifică intrucât în acela se zice că speșele deputației, care se va trimite la Monarch pentru a cere să nu sancționeze legea despre maghiarizarea numelor comunelor, să vor acoperi din cassa orășenească, ear' mai departe primarul orășenească este într'un mod brusc atacat, ca-și-cum însuși ar fi dat ansă la conculus adus de majoritate în aceeași afacere, precăd dînsul în fapt, și-a împlinit numai o datorință admitînd pertractarea propunerii făcută de 14 membri de comunitate?

Dacă are cunoștință, nu este aplicată reprezentanța a desmîntă afirmațiunile neadevurate și a da satisfacția cerută primarului, care a purces corect în chestie?

Interpelarea 'i-a aprins rău pe membrii maghiari, cari de cari sîrind se iee cuvînt, ba n'au lipsit nici amenințările lor sgomotoase, dar' prezidiul vîzînd porneala, n'a dat nimicului cuvînt, ci a cerut ca propunerea să se facă în scris și-o va admite apoi la pertractare în sedința viitoare.

Sedința, extraord., dela 21 l. c.,

(Lumina electrică). Afacerea luminării electrice a orașului Orăștie, în urma ofertului făcut de dl Rudolf Kaess s'a dus la sfîrșit, primindu-se ofertul cu puține schimbări, după părerile comisiunii juridice și speciale. Indată-ce hotărîrea se va fi ridicat la putere de lege, nimic nu mai stă în cale întreprinzătorului de a purcede la construirea aparatului de lipsă, la care îi dorim din inimă reușită, spre comoditatea cetățenilor și frumseța orașului.

Sedința, tot extr., dela 25. l. c.

(Clubul »Sășilor verzi«...) Pentru 25 l. c. earăși a fost convocată o sedință extraordinară, cu scop de a se lua la cunoștință rezultatul licitației de nou a vămilor orășenești. Abia deschide însă primarul sedința și profesorul Deak cere cuvîntul, că are o interpelare. Fiind însă și dl primar interesat, îl roagă să predece prezidiul senatorului prim. Face apoi într'un ton saturat de patimă întrebarea, că: are cunoștință substitutul de primar, magistratul și reprezentanța orășenească, că în timpul mai deapropo aici în Orăștie, s'a constituit după toate formele un club al unei naționalități, sub numirea de »Clubul Sășilor verzi«, care se născă din toate puterile, prin conventuale dese, a face ca bunaițelele care a fost până acum între cele trei naționalități să se tulbure pe viitor, și că țința acestui club mai este a lucra, într'un mod »antipatriotic«, desvîltînd o ură nedumerită contra a tot ce este maghiar, are mai încolo cunoștință, că conducătorul acestui club este chiar primarul orașului, care după poziția sa ar fi să stee afară de partide?

Pentru dovedirea acestor împregiurări atât de »grave«, propun o cercetare polițială, cu a cărei ducere în deplinire să se însărcineze căpitanul orașului, ear' despre sfîrșit să se raporteze în cea mai deapropo sedință de comunitate!

Președintele substituit, senatorul Székely, făgăduiește a rîndui cercetarea și că despre cele aflate va raporta.

Eată, onorat public orășenească, și reprezentanța aleasă după legi constituționale, și membri viriliști independenți, cum ajunserăți cu toții sub — controlă polițială!

Oare președintele substituit, avut'a drept a face, sub egida reprezentanței, astfel de enunțaiuni polițienești, cari taie afund în autonomia unui oraș?

Cei de vederi opuse, suntem de convingere că ba, absolut ba!

Nădăduim însă, că reprezentanța orășenească va ști aduce această afacere penibilă la valoarea sa, ceea-ce se va dovedi la sedința proximă, cu care privilegiu fiecare membru de comunitate să fie la locul său!

(Noul vămăș). Reluându-și primarul locul, se debate licitarea de nou a vămii, întărîndu-se licitația făcută în ordine și primindu-se pe restul de 4 ani ca arîndător dl Unch din Cugir, eară cererea Singer și Schull spriginită cu atîta »patriotică« căldură din partea maghiară, s'a respins.

Cum va merge maghiarizarea numelor locurilor?

Cum? Așa ca și maghiarizarea prin »kisdédov«-uri, care încă sînt o asvîlire cu barda în lună, și un necaz, o sarcină pe popoare, dar' folos — vai de loc!

Despre cum va merge cu maghiarizarea numelor comunale și a locurilor, dl preot Manase Iar povestește în »Tel. R.« următoarea istorie interesantă și potrivită:

»Făcîndu-se înainte de asta cu zece ani în comuna Simeria comasafie, comisiunea comasatoare, împinsă de dorul de a maghiariza străvechile numiri românești a diferitelor părți a hotarului, le-a schimbat cu numiri ungurești. Astfel numiri ca Stejar, Rîndul satului, Pădurea mare, Răchiți, Poieni, Subpetriș, Rovini, etc. etc. le-a înlocuit cu singure aceste cinci numiri ungurești: Belsőség, Téréség, Reketye-mező, Malomárók și Nagyerdő.

»Fără îndoială, comisiunea comasatoare a schimbat numirile pe ungurește socotind că Românii din Simeria lăpădănu-se de numirile străvechi românești, vor primi pe cele nou ungurești și astfel vor face un pas spre îmbrățișarea limbii lui Arpad.

»Comuna curat românească Simeria e tare aproape de colonia ce ungurește se numește Piski, care e un cuib în care mania de a maghiariza bîntue cu o furie grozavă. Și totuși locuitorii din Simeria nu folosesc numirile ungurești ale părților de hotar, pe care le-a făcut acum zece ani comisiunea comasatoare, ci folosesc pe cele străvechi românești.

»De pe buzele poporațiunii din Simeria, nici nu se vor auzi în veci cuvînte ca »Belsőség« și »Reketye mező«, fiindcă e poporațiune curat română.

»Ceea-ce comisiunea comasatoare a făcut acum zece ani în comuna Simeria în mic, vrea stăpînirea ungurească să facă în mare în toată țeara.

»Firea lucrului, pe a cărui mers Ungurii în veci nu-l vor putea abate pe calea sovînismului lor, spune, că Ungurii vor păți în mare ceea-ce au pățit în mic cu comuna Simeria!«

CORUL

bisericii gr.-or., concertul și petrecerea din Hunedoara.

Rar de tot ni-se dă nouă, Românilor, privilegiu să putem vesti ziarelor noastre câte o veste îmbucurătoare.

Pe lângă toate greutățile, cu cari se luptă poporul nostru însă la zile mai însemnate, se silește să se arate cât mai neînfrînt de ele! Și o face aceasta Românul nu din obicei numai, ci mai mult din respect creștinesc către sîrbătoarea respectivă. Sunt multe chipurile, prin cari Românul își arată acest simțămînt nobil. Intre acestea însă mai ales e: cercetarea sfîntei biserici, ajutorarea oamenilor săraci și, în cele mai multe localități, jocurile, petrecerile date în scop de binefacere, pentru vre-o societate sau pentru singuratici.

Românii gr.-or. din opidul nostru Hunedoara, la sîrbătorile din estan, au avut o deosebită bucurie. Li-s'a împlinit o dorință, născută încă de mult în inima tuturor, de-a avea și noi un cor bărbătesc, care să execute cântările liturgice și bisericești.

Mulțumită harnicei noastre »Reuniuni a femeilor rom. gr.-or. din Hunedoara« (a nu se confunda cu »Reuniunea femeilor din co-

mitatul Hunedoarei), dorința noastră a fost pe deplin împlinită prin înființarea corului bărbătesc susținut de ea și condus de zelosul nostru învățător, dl Ilie Mihailu. Într'un timp scurt (abia 2 luni) și avînd de-a se lupta cu greutățile începutului, dl Mihailu, prin cântările executate de corul condus de dînsul, a pus în uimire publicul, pe care abia-l încăpea biserica.

Corul consistînd din 22 persoane, a executat foarte frumos admirabila liturgie a marului artist dl G. Dima din Sibiu. Puteai să cetești de pe fața fiecărui ascultător buna impresie și bucuria, de care erau stăpîniți în sf. biserică, ascultînd corul.

Afară de cântările liturgice domnul învățător Mihailu a instruit și un cor mixt pentru concert. Acest cor stă azi din 32 persoane: 22 bărbați, 3 doamne și 7 domnișoare. Mulțumită conducerii bune și punctualității, cu care coriștii și coristele s'au prezentat la probe, la 8 Ianuarie a. c. corul a putut debuta și pe bină, cu un program variat de cântări, înaintea unui public numeros, cum nu s'a văzut nici-odată până acum la petrecerile arangiate aici. E adevărat, a fost primul »Concert« românesc, ce s'a dat de către corul vocal din Hunedoara, și publicul din loc, fără deosebire de naționalitate, a grăbit în număr mare a lua parte.

Zic anume publicul din loc, căci jurul, și de astă-dată, ca și în trecut, prea puțin interes a arătat față de »Concertul« nostru. Onoare câtorva excepțiuni; doar' 2 preoți, un învățător și vre-o cîțiva notari. Am văzut, în schimb însă reprezentată în număr frumos inteligența română cât și străină din loc.

Am văzut tineri români din atară de Hunedoara, precum dnii V. Osvada, din Petrovso, V. Bontescu, univ. din Hațeg, I. Margita, stud. univ. și V. David, stud. din Orăștie. Din Hunedoara însăși, firește, a fost întreg trumosul tineret, mai ales în corul însuși.

Coriștii, prin cântările executate, au mulțumit pe deplin publicul, dovadă aplausele frenetice, ce le-au primit după fiecare cântare. Două cântece populare: »Bobocel și inele« de Vidu și »Stăncuța«, la cerere au fost repetate.

După concert a urmat joc, care cu multă animație a durat până în zori de zi.

Peste tot luat: succesul, atât moral cât și material, a fost cât se poate de mulțumitor.

Inchei raportul, întemeiat pe credința, că Românii hunedoreni vor ști pune mare preț pe cultivarea cântărilor bisericești și naționale și de aci înainte, dorind totodată a vedea în Hunedoara un cor mare și puternic, cum sunt bună-oară corurile de prin Bănat, căci, precum se spune, elemente sunt destule, conducător bun este, deci numai pe lucrul

Voință și energie și mult bine se poate face!

Correspondentul.

Un răspuns autoritar.

Printre multele necazuri ce produc adevărate adînci amărăciuni în viața noastră a Românilor, unele între frați pentru anumite treburi bisericești, treburi prea adesea de mîna a doua, au parte însemnată.

Cetitorilor nostri le e proaspătă în memorie hărțueala aprinsă, prea aprinsă, prea patimașă, pe care, de pildă, au dus-o frații nostri gr.-or. din tractul Dobrei în jurul viitorului protopop. Patimile se deslănțuiseră atât de tare, căt noi, care publicasem și dintr-o parte și dintr'alta, scrisori lămuritoare, totdeauna stîmpîrîndu-le foarte mult prin ștergerea din ele a părților prea aspre, prea personale, — am aflat la urmă de mai bine se închidem de tot coloanele înaintea chestiei, până să se întempe alegerea și întărirea și cel mult atunci să mai lăsăm câte-un cuvînt, de încheiere oare-cum, celor interesați.

Dar' 'și-au luat oamenii refugiu la alte zări și; se vede, au dat năvală asupra autorităților bisericești, încât acestea s'au văzut oare-cum silită a le da un răspuns pe calea publicității, prin »Telegraful Roman«, organul arhidieceșii. Eată ce anume cetim în numărul dela 22 Ianuarie n.

»Spre știre celor interesați. Cu privire la alegerea de protopresbiter al tractului Dobrei, ventilată unilateral într'un comunicat al »Tribunei Poporului«, suntem autorizați dela locul competent a declara: că alegerea din chestiune încă n'a trecut prin revisiunea normală a consistoriului arhidieceșan și deci încă nu este decisă în forurile competente.«

Arătînd apoi cum au intrat una peste alta mai multe rugări dela cei interesați, toate cu amenințări de părăsire a credinței de nu vor fi împlinite, răspunsul dela locul competent, încheie:

»Din cele expuse aici pe scurt este evident, că unii fruntași din Dobra nu au de fel paciența, ca să aștepte în pace rezolvirea actului electoral la competența sa, ci pretînd cu încăpăținare delăturarea actualului administrator încă înainte de a se decide destinația principală; ear' autoritatea supremă bise-

Nr. 4489—897 (298) 1—3
Pol.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică, că în 19 Februarie a. o., 9 ore a. m. se va ținea la acest magistrat o litațiune în scopul exarëndării cantinului pe timpul din 1 Aprilie a. c. până în 31 Decemvrie 1901 și că condițiunile de litație se pot vedea la acest oficiu ori-și-când în orele oficioase.

Orăștie, 24 Ianuarie 1898.

Fr. Acker,
primar.

Păziți-vă sănătatea!

Tuturor celor-ce sufer de boale de piept, de boală de apă, de mistuire neregulată, dureri de stomac, de reumatism, gutural și alte boale lăuntrice, apoi pentru boalele de copii. se recomandă cu multă căldură

Medicamentele Kneippiane

pregătite strict după îndrumările celebrului S. Kneipp, și întrebuițate cu cel mai mare succes de mii de bolnavi.

Se pot căpăta de-adreptul sau prin postă dela farmacia dlui Dr. Iulius Schopper în Oravița (Krassó-Szörény m.).

Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori-cui gratis și franco din numita apotecă!

(281) 6—10

„DIANA“
baie de vane
în Orăștie

în casele din Str. Berăriei 9.
(vis-à-vis de casa dlui A. Zeitler).

Prețul pentru o baie în zilele de lucru este 30 or ear' în Dumineci 20 or.

Prețul pentru 12 băi 3 fl.

Băile se fac din apă curată și fără miros.

Orele de scaldă: În toate zilele dela 7 dimineața până la 7 seara.

Anunț
Pentru zugrăvitorii de biserici.

Pentru pregătirea picturei în biserica cea nouă gr.-or. din Câmpuri-Surduc se caută un pictor bun.

Aici se înțelege și zugrăvirea icoanelor de lipsă, cari sunt a se pregăti amăsurat locului sculptat în zid.

Ori-ce deslușire și răspuns se dă din partea subscrisului.

Câmpuri-Surduc (u. p. Guraszáda), în Ianuarie 1898.

Iean Budoiu,
preot.

„CORVINEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII IN HUNEDOARA

Bilanțul general cu 31 Dec. 1897.

Activa.		Pasiva.	
2. Escompt	114570 —	1. Capital social	35000 —
5. Cassa	5153 42	6. Depuneri spre fructificare	62012 09
7. Imprumu. pe oblig.	1243 —	23. Fondul de rezervă	3814 25
14. Mobiliar	623 30	30. Interese transit. anticipate	846 84
10% amortisare	62 30	37. Reescompt	13892 —
33. Inter transit. restante	48 39	42. Fondul de garanță	274 50
46. Debitori	327 09	Profit trans. din 1896 27—	
		Profit net pro 1897 6036 22	6063 22
	121902 90		121902 90

Profte și perderi cu 31

1897.

Debit.		Credit.	
11. Interese de dep.	2712 25	8. Inter. de escompt	9908 46
45. Int. fond. de rezervă	149 —	9. Int. de oblig.	401 65
27. Int. de reescompt	690 32	12. Provisiune	1479 29
14. Amortisare de mobiliar	62 30	4. Profit transpus din 1896	27 —
13. Spese	208 63		
15. Competință de timbru	96 92		
20. Salare	512 —		
21. Porto	93 06		
26. Chirie	220 —		
29. Scopuri culturale	5 —		
34. Dare după interese de depuneri	115 41		
44. Contribuțiune	878 29		
43. Scopuri de binefacere	10 —		
Profit trans. din 1896	27 —		
Profit net pro 1897 6036 22	6063 22		
	11816 40		11816 40

(300) 1—1

Hunedoara, la 31 Decemvrie 1897.

George Oprea m. p.,
director executiv.

Nicolae Muntean m. p.,
cassar.

Nicolau Macrea m. p.,
comptabil.

S'a revăzut și aflat în consonanță cu cărțile duse în ordine deplină.

Otto Popovits m. p.
președinte.

George Popoviciu m. p.

Eduard Tóth m. p.

Buda Béla m. p.

„MINERVA“ institut tipografic în Orăștie.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII IN ORĂȘTIE.

Nr 10/1898

Convocare.

(296) 2—

P. T. acționarii institutului nostru prin presenta se invită la a

XII-a adunare generală ordinară

ce se va ținea în localul institutului în 24 Februarie st. n. 1898 după amezai la 2 ore, cu următorul

PROGRAM:

1. Raportul anual al Direcțiunii.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Statorirea bilanțului anual.
4. Votarea absolutorului pentru gestiunea anului expirat.
5. Impărțirea profitului curat.
6. Programa, planurile și preliminarele referitoare la zidirea caselor din Strada Tîrgului.
7. Alegerea alor 3 membri în Direcțiune pe un nou period de 5 ani.
8. Eventuale propuneri insinuate conform §-lui 28 din statute.
9. Exmiterea a doi acționari pentru verificarea procesului verbal luat în adunarea generală.

P. T. acționari, cari doresc a participa la adunarea generală, se binevoiască a-și depune acțiile la cassa institutului conform prescrișelor §-lui 20 din statutele societății.

Din ședința plenară a Direcțiunii, ținută la 21 Ianuarie 1898.

Iosif de Orbonaș m. p.,
președinte.

Dr. Ioan Mihu m. p.,
director executiv.

Contul Bilanțului.

Active.		Pasive.	
Cassa în număr	13980 02	Fonduri proprii:	
Efecte publice	45668 —	Capital social incurs 206.000—	
Efectele fondului de pensiune	11344 16	Fond de rezervă . 76677 56	
Efectele fondului de zidire	22907 81	Fond de pensiune . 11344 16	
Imprumuturi pe cambii cu giranți	488090 30	Fond întru acoperirea	
Imprumuturi pe cambii cu acoperire hipotecară	224815 —	perderilor . . . 9565 56	
Imprumuturi pe hipotece	184475 15	Fond de zidire . . 23019 72	326607 —
Imprumuturi pe oblig. cu cav.	143553 88	Interese anticipate pro 1898	11633 55
Imprumuturi pe efecte publice	1118 —	Avansuri dela banca austro-ungară . 21700—	
Realități	33283 15	Cambii reescomptate 89915—	
după amortisare	283 15	Depuneri spre fruct. 721180 92	
Mobiliar	503 95	Dividende neridicate . 78 21	832874 13
după amortisare	50 40	Diverse conturi creditoare	2154 80
Diverse conturi debitoare și interese restante	32026 60	Profit curat	28162 99
	1201432 47		1201432 47

Contul Profitului și Perderilor.

Spese.		Venite.	
Interese: pentru fondul de rezervă	2799 66	Profit transportat din anul trecut	592 40
Inter. pentru depuneri spre fructificare	38305 82	Inter. dela impr. pe cambii cu giranți . 41943 64	
Inter. pentru cambii comptate	5775 68	Inter. dela impr. pe camb. cu acoperire hipotecară	18478 55
Inter. pentru cont-courant	44 25	Inter. dela impr. pe hipotece	16081 21
Spese pentru salarii și marce de presență	8129 30	Inter. dela impr. pe obligaț. cu cav.	12380 28
Spese pentru chirie, porto, tipăr., diverse	2489 65	Inter. dela impr. pe efecte publice	92 64
Contribuțiune directă	3873 63	Int. dela efecte pub.	1805 60
Contrib. de 10% la int. dedep. și competință de timbru	3917 27	Provisiuni	96 41
Amortisare din realități	283 15	Chirie	2361 07
Amortisare din mobiliar	50 40		
Profit curat	28162 99		
	93831 80		93831 80

Orăștie, la 31 Decemvrie 1897.

Iosif de Orbonașu m. p.,
membru în direcțiune

N. Vlad m. p.,
membru în direcțiune.

Dr. Mihu m. p.,
director executiv.

Romul Nicoară m. p.,
comptabil.

Subsematul comitet am examinat conturile presente și le-am aflat în deplină regulă.

Orăștie, la 27 Ianuarie 1898.

Const. Baicu m. p.

Ioan Lazaroî m. p.

I. Branga m. p.